

«Тасдиқ шудааст»
Бо Фармони Директори ҶСДММ
«Спитамен Суғурта»
Мурватов Б.

ҚОИДАИ
СУҒУРТАИ ИХТИЁРИИ МОЛУ МУЛКИ БА ГАРАВ ГУЗОШТАШУДА

Душанбе - 2020

1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

1.1. Қоидаи мазкури суғуртаи ихтиёрии молу мулки ба гарав гузошйашуда, ки (минбаъд «Қоида» ё «Қоидаи суғурта номида мешавад), мутобиқи Кодекси граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон, Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон “Дар бораи фаъолияти суғуртавӣ” ва дигар санадҳои меъёрӣ ҳуқуқии амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиб дода шудаанд. Шартҳои стандартӣ, ки дар асоси он Ҷамъияти суғуртавии дорои масъулияти маҳдуди «Спитамен Суғурта» (минбаъд «Суғуртакунанда» номида мешавад, бо шахсони ҳуқуқӣ ва воқеӣ (бо соҳибкорони инфиродӣ ё шахсоне, ки молу мулки онҳо барои фаъолияти соҳибкорӣ истифода бурда мешавад) шартномаи суғуртаи ихтиёрии молу мулкоро бо розигии тарафайн мебанданд.

1.2. Арзиши молу мулки ба гарав гузошташуда дар вақти суғуртакунӣ ба ҳуҷҷатҳои баҳодихии Маркази ҷумҳуриявии нархгузории моликияти давлатии Кумитаи давлатии сармоягузорӣ ва идораи амволи давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ё мақомоти дигари ваколатдори ин кор оид ба арзёбии молу мулки ба гарав гузошташуда асос меёбад.

1.3. Шарти ҳатмии суғуртаи ихтиёрии молу мулки ба гарав гузошйашуда, ин шартномаи молу мулки дар байни Гаравдиҳанда ва Гаравгиранда (бонкҳо, ломбардҳо ва муассисаҳои дигаре, ки вазифаҳои корхонаи ломбарбиро мутобиқи моддаи 50, қисми 2-юми Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи гарав анҷом медиҳанд»), ки ба Суғуртакунанда пешниҳод карда мешавад, аз ҷониби идораи нотариали тасдиқ шуда бошад.

2. МАФҲУМҲОИ АСОСӢ

- объекти суғурта – манфиатҳои молумулкӣ ё шахсии ғайримолумулкии суғурташаванда, ки ба қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳолифат надошта, дар шартномаи суғурта пешбинӣ шудаанд;

- ташкилоти суғуртавӣ – шахси ҳуқуқие, ки фаъолияти суғуртавиरो дар асоси иҷозатномаи дахлдори мақоми назорати суғуртавӣ ба роҳ мемонад;

- суғурташаванда – шахси воқеӣ ё ҳуқуқие, ки бо ташкилоти суғуртавӣ шартномаи суғуртаро бастааст;

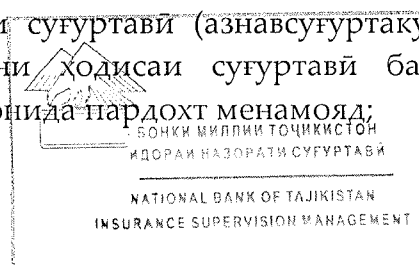
- фоидагиранда - шахси воқеӣ ё ҳуқуқӣ, ки аз ҷониби суғурташаванда барои гирифтани пардохти суғуртавӣ (ҷуброни суғуртавӣ) дар шартномаи суғуртавӣ таъин шудааст ва дар полиси суғуртавӣ дарҷ гардидааст;

- хавфи суғуртавӣ – ҳодисаи эҳтимолий, ки дар ҳолати рух додани он суғурта анҷом дода мешавад;

- тарифи суғуртавӣ - арзиши воҳиди рӯйпӯшкунии суғуртавӣ;

- суғуртаи молу мулки ба гарав гузошташуда – фаъолияти мебошад, ки ба таъмини хифзи манфиатҳои шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ аз оқибатҳои ҳодисаҳои муайяни ғайриҷашмдошт (ҳодисаҳои суғуртавӣ) аз ҳисоби фондҳои пулие, ки нигоҳ дошта шудаанд, ки аз руи созиши тарафҳо муайян карда мешаванд, дар бар гиранд.

- ҷуброни суғуртавӣ – маблағе, ки ташкилоти суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) тибқи шартномаи суғуртавӣ ҳангоми рух додани ҳодисаи суғуртавӣ барои пӯшонидани зарари ба молу мулки суғурташуда расонида пардохт менамояд;

- мукофоти суғуртавӣ (ҳаққи суғуртавӣ) - маблағи пулии дар шартнома дарчшуда, ки онро суғурташаванда уҳдадор аст ба ташкилоти суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) бо тартиб ва дар муҳлатҳои дар шартномаи суғурта муқарраргардида пардохт намояд;

- маблағи суғуртавӣ - маблағи пулие, ки ба он объекти суғуртавӣ суғурта карда шудааст ва он ҳаҷми ниҳоии масъулияти ташкилоти суғуртавиरो (азнавсуғуртакуниро) ҳангоми рух додани ҳодисаи суғуртавӣ дар бар мегирад;

- ҳодисаи суғуртавӣ - воқеъае, ки ҳангоми рух додани он ташкилоти суғуртавӣ (азнавсуғуртакунӣ) тибқи қонун ва шартномаи суғурта бояд пардохти суғуртавиरो (пардохти ҷуброни суғуртавиरो) анҷом диҳад;

- шартномаи суғурта - шартномае, ки тибқи он суғурташаванда уҳдадор аст, ҳаққи суғуртавиरो мутобиқи шартнома пардохт намояд ва ташкилоти суғуртавӣ уҳдадор аст, ҳангоми рух додани ҳодисаи суғуртавии бо шартнома пешбинишуда ба суғурташаванда ё шахси сеюм (фоидагиранда), ки ба фоидаи ӯ шартнома баста шудааст, пардохти суғуртавиरो (пардохти ҷуброни суғуртавиरो) анҷом диҳад;

- полиси суғуртавӣ - ҳуҷҷате, ки воқеияти баста шудани шартномаи суғурта ва тибқи талаботи шартномаи мазкур мавриди амал қарор гирифтани уҳдадориҳои ташкилоти суғуртавиरो оид ба пардохти ҷуброни суғуртавӣ (пардохти суғуртавӣ) тасдиқ менамояд;

- франшиза – маблағи аз ҷониби шартномаи суғуртавӣ пешбинишуда дар ҳаҷми муқарраргардида, ки дар ҳудуди он суғуртакунанда аз пардохти суғуртавӣ (пардохти ҷуброни суғуртавӣ) озод карда мешавад.

3. ОБЪЕКТҲОИ СУҒУРТА

3.1. Могу мулки аз ҷониби нотариус тасдиқшуда ва тахти гарав ба Бонк додашуда барои гирифтани кредит аз ҷониби шахсиятҳои воқеи ва ҳукуки (Суғурташаванда) объекти суғурта ба шумор меравад.

3.2. Аз рӯи шартномаи суғурта, ки дар асоси Қоидаҳо баста шудааст, могу мулки ғайриманқул суғурта шуда метавонад. Объектҳои ғайриманқул дар умум (бино ва иншоотҳо), инчунин қисмҳо ва унсурҳои алоҳидаи онҳо (қисми бино, манзилҳои истиқоматӣ ва ғайриистіқоматӣ, ороишҳои дохилӣ, таҷҳизоти муҳандисӣ) дохил мешаванд.

3.3. Тибқи шартномаи суғурта, ки дар асоси Қоидаҳо баста шудааст, могу мулки манқул суғурта шуда метавонад. Ба могу мулки манқул гурӯҳи зерини могу мулк дохил мешавад:

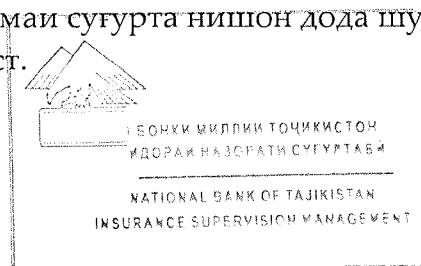
- таҷҳизот ва мошинҳои саноатӣ, истеҳсолӣ, савдо ва технологӣ, аз ҷумла таҷкурсиҳои мошинҳои истеҳсолотӣ ва ба он монанд;

- мебел, таҷҳизоти техникӣ ва идора, асбобу анҷоми хоҷагидорӣ, ашёи дохили бино, агар онҳо арзиши бадеӣ ё антиқавӣ надошта бошанд;

- таҷҳизоти компютерӣ ва оргтехника, техникаи электронӣ ва маишӣ;

- арзишҳои молию моддӣ;

- могу мулки дигари манқул, ки дар шартномаи суғурта нишон дода шудааст ва аз моддаҳои дигари Қоидаҳо бароварда нашудааст.

3.4. Дар ҳолате ки ҳар як воҳиди молу мулки суғурташуда ба таври алоҳида дар шартномаи суғуртавӣ нишон дода нашуда бошад, танҳо гуруҳи молу мулк, аз рӯи нишонаҳои таснифотӣ оварда шуда бошад, (масалан, мошин, таҷҳизот, мебел ва асбобу анҷоми хоҷагидорӣ ва амсоли онҳо) зери молу мулки суғурташуда ҳамаи ашёи дар территорияи суғурташаванда, ки қисми чунун гуруҳҳои молу мулк ба ҳисоб мераванд, аз ҷумла он молу мулке, ки дар лаҳзаи бастании шартномаи суғуртавӣ мавҷуд буд ва он молу мулке, ки минбаъд ба он гуруҳ ҳамроҳ карда шуда буд, аз ҷумла молу мулки шахсони сеюм, ки ба Суғурташаванда барои нигоҳдорӣ, таъмир ва амсоли он таҳвил дода шудааст, агар он бо шартномаи дигар суғурта нашуда бошад, фаҳмида мешавад.

3.5. Ҳамаи хароҷотҳои суғурташудаи дар боло овардашуда, баробари ба охир расидан, ҷуброн мешаванд.

3.6. Тибқи мувофиқа байни Суғурташаванда ва Суғуртакунанда дар шартномаи суғуртавӣ намудҳои дигари суғурта пешбинӣ шуда метавонад.

4. СУБЪЕКТҲОИ СУҒУРТА

4.1. Тибқи Қоидаҳои мазкур субъекти суғурта Суғуртакунанда, Суғурташаванда, Фоидагиранда эътироф карда мешаванд.

4.2. Ба сифати Суғуртакунанда ҶСДММ “Спитамен Суғурта», ки барои амалӣ намудани намуди дахлдори суғурта Иҷозатнома (литсензия) дорад, баромад мекунад.

4.3. Суғурташаванда шахсони ҳуқуқӣ ва воқеъӣ ба ҳисоб мераванд, ки бо Суғуртакунанда шартномаи суғурта бастаанд.

4.4. Суғурташаванда ҳуқуқ дорад дар мавриди бастании шартномаи суғурта шахсони воқеъӣ ва ҳуқуқиро барои гирифтани пардохти суғуртавӣ тибқи шартномаи суғурта Фоидагирандаро таъин намояд.

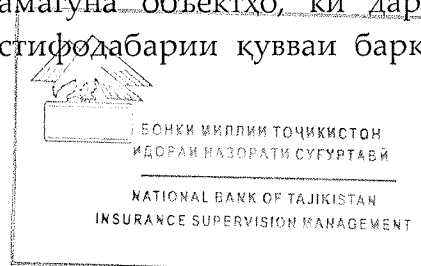
5. ҲОДИСАҲОИ СУҒУРТАВӢ

5.1. Суғуртакунанда ба Суғурташаванда зарарҳои дар натиҷаи сӯхтор, задани раъду барқ, тарқиш, афтидани предметҳои бегона пардохт менамояд.

5.2. Зери мафҳуми сӯхтор сӯхтан ба намуди оташфурӯзии кушод ё кӯрдуд сӯхтан, ки на дар ҷойи махсуси ҷудокардашуда ё худ берун аз худуди ин гуна ҷой паҳн гаштааст ва метавонад мустақилона паҳн гардад, фаҳмида мешавад.

5.3. Зери мафҳуми зарари бевоситаи аз сӯхтор ба молу мулки суғурташуда расида, харорати баланд, маводи сӯзиш (дуд, сиёҳии дуд ва ба он монанд) инчунин зарари расонидашуда ба молу мулки суғурташуда ҳангоми иҷрои чорабиниҳо оид ба хомӯш кардани сӯхтор.

5.4. Зарари бо дастгоҳҳои барқӣ дар натиҷаи таъсири ҷараёни барқ (аз ҷумла расиши кӯтоҳ, баланд рафтани қувваи ҷараён ё шиддат) бо шарора ҳамроҳикунанда ё ҷудокунии гармӣ, ғайр аз ҳолатҳои пайдоиши шӯълаи кушод, расонидашуда. Зери мафҳуми дастгоҳҳои барқӣ мутобиқи Қоидаҳо ҳамагуна объектҳо, ки дар он истеҳсолот амал мекунад, интиқол, тағйирёбӣ ё истифодабарии қувваи барқ, аз ҷумла кабел ва симҳои барқӣ, фаҳмида мешавад.

5.5. Зери мафҳуми зарбаи гулӯлабарқ бевосита расидани безараршавии барқи атмосферӣ (разряд) ба молу мулки суғурташуда фаҳмида мешавад.

5.6. Зери мафҳуми зарари дар натиҷаи зарбаи гулӯлабарқ расонидашуда, зарари ба молу мулки суғурташуда дар натиҷаи таъсири бевоситаи термикӣ ё электродинамикии гулӯлабарқ расонида, фаҳмида мешавад.

5.7. Зери мафҳуми таркиш раванди босуръат гузарандаи озодшавии миқдори зиёди энергия дар ҳаҷми маҳдудшуда дар давраи кӯтоҳи вақт, бо кӯшиши васеъшавии газ ё буг фаҳмида мешавад.

5.8. Мутобиқи Қоидаҳо ҷуброни зарари бо сабаби таркиши гази бо мақсади маишӣ ё истехсолӣ истифодабаранда, таркиши дегҳои буг, ҷойҳои нигоҳдории газ, налҳои газ, зарфҳои зери фишор кормекарда ва дастгоҳҳои ба он монанд, инчунин таркиши маводҳои таркишӣ пардохта мешавад.

5.9. Таркиши зарф (дег, нали газ ва ба он монанд) мутобиқи банди 4.1.7 Қоидаҳо танҳо он вақт таркиш эътироф карда мешавад, ки девори зарф ба дараҷаи кофӣ канда шавад ва фишори дарун ва беруни зарф дар як лаҳза баробар гардад.

5.10. Агар таркиш дар даруни зарф бо сабаби тағйирёбии химиявӣ рух диҳад, зарари ба зарф расонидашуда, ҳатто ҳангоми деворҳои зарф канда нашудан, чӣ тавре ки дар боло нишон дода шудааст, ҷуброни карда мешавад.

5.11. Зери мафҳуми ҷуброни зарар аз дастгоҳҳои парвозкунанда, танҳо зарари бевосита ба молу мулки суғурташуда таъсир расонидаи дастгоҳи парвозкунандаи афтида, пораҳои он ё бор фаҳмида мешавад.

5.12. Суғуртакунанда ба Суғурташаванда зарарҳои дар натиҷаи офатҳои зерини табиӣ бавучдомадаро пардохт менамояд: тўфон, жола, обхезӣ, заминларза, оташфишонии вулқон, шиштани хок, ярҷ, тарма. Суғуртакунанда ба Суғурташаванда товони зарари дар натиҷаи вайроншавӣ аз об ё моеъҳои дигар аз системаи бо об таъминкунӣ, канализатсия, гармидиҳӣ ва системаҳои автоматикии оташхомӯшкунӣ бо об расидаро, пардохт менамояд.

5.13. Суғуртакунанда ба Суғурташаванда ҷуброни зарари дар натиҷаи дуздӣ бо шикаста даромадан, дуздӣ ё тороҷ ва дуздиву тороҷ ҳангоми ҳамлу нақл расидаро, пардохт менамояд.

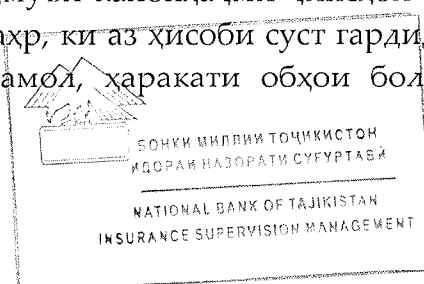
6. ХАВҲҶОИ СУҒУРТАВӢ

6.1. Аз таъсири ҳолатҳои фавқуллодаи табиӣ (падидаҳо). Зери мафҳуми ҳолати фавқуллодаи табиӣ тибқи Қоидаҳо фаҳмида мешаванд:

6.1.1. Падидаҳои хавфноки геологӣ, алаҳхусус:

6.1.2. Заминчунбӣ (такони зеризаминӣ ва чунбиши қабати болои замин, ки дар натиҷаи ногаҳон аз ҷои худ бечошавӣ ва кафидани қишри замин ё мантияи болои Замин ба вучуд омада, ба масофаи дароз дар намуди чунбишҳои чандир мегузаранд).

6.1.3. Фурӯравӣ (канда шудан ва афтидани маҷмӯи калонҳаҷми чинсҳои кӯҳӣ аз нишебиҳои ҷариҳои кӯҳ, водии дарё ва соҳили баҳр, ки аз ҳисоби суғуртагаридани пайвасти чинсҳои кӯҳӣ зери таъсири ҷараёни шамол, ҳаракати обҳои боло ва зеризаминӣ ба вучуд меоянд).

6.1.4. Лағжиш-ярч (қойивазкунии маҷмӯӣи чинсҳои кӯҳӣ аз болои нишебиҳо зерӣ таъсири вазни худ ва сарбории иловагӣ дар натиҷаи шуста бурдани нишебӣ, намнокии барзиёд, такони сейсмологӣ.

6.1.5. Падидаҳои хавфноки гидрологӣ, алаҳусус обхезӣ- тӯфони об (зерӣ об мондани минтақа, ғарқшавӣ, ки офати табиӣ мебошад).

6.1.6. Падидаҳои хавфноки метеорологӣ, алаҳусус тундбод, тӯфон, гирдбод, зарбаи барқ, жола.

6.1.7. Фарорасии як ё якчанд ҳодисаҳои дар боло номбаршуда, ки ба расонидани зарар дар натиҷаи ҳолатҳои фавқуллодаи табиӣ (падидаҳо) оварда мерасонанд ва ба вучуд омадани он аз ҷониби ҳадамотҳои дахлдори метеорологӣ ва дигар мақомотҳои ваколатдори салоҳиятдор тасдиқ карда шудааст.

6.1.8. Афтидани ҷисмҳои бегона, аз он ҷумла барфу ях.

7. ТАРТИБИ МУАЙЯН НАМУДАНИ МАБЛАҒИ СУҒУРТАВӢ

7.1. Маблағи суғуртавӣ маблағи калонтарине, ки ба Суғурташавандагон дар маҷмӯи ҳамаи ҳолатҳои суғуртавии дар давраи мӯҳлати амали шартномаи суғуртавӣ бо молу мулк суғурташуда рӯйдода, ки нисбат ба он муқаррар карда шудааст, пардохт карда мешавад.

7.2. Ҳангоми ба сурати расми даровардани шартномаи кредити ба хотири гирифтани кредити бонкӣ молу мулки ба ғарав гузошташуда аз тарафи комиссияи арзёби аз ҷумлаи мутахассисон ва экспертҳои бонк баҳодихи карда мешавад.

7.3. Маблағи суғуртавӣ бо мувофиқаи Суғурташаванда ва Суғуртақунанда муқаррар карда мешавад.

7.4. Маблағи суғуртавӣ метавонад бо шартнома дар умум (маблағи умумии суғуртавӣ) инчунин аз рӯи гуруҳҳои ҳамчинс, ё аз рӯи ҳар қадам воҳиди молу мулк суғурташуда ва аз рӯи хароҷотҳои ба гуруҳҳо тақсимшудаи суғуртавӣ муқаррар гардад.

7.5. Маблағи суғуртавӣ набояд аз арзиши молу мулки бағарав гузошташуда суғурташуда зиёд бошад.

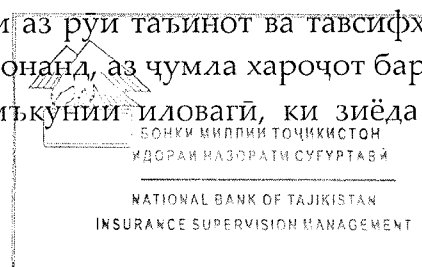
7.6. Арзиши суғуртавии (воқеии) молу мулки ба ғарав гузошташуда баробар қабул карда мешавад:

- барои бино ва иншоотҳо – арзиши лоиҳавии сохтмон дар маҳалли мазкур, ки аз рӯи тавсифи лоиҳавӣ ва сифати масолеҳи сохтмони бино (иншоот) шабоҳатдошта, вобаста ба фарсудашавӣ бо фоиз кам кардашуда;

- барои манзил – арзиши бозории манзил, ки ба майдони шабоҳатдоштаи суғурташуда аз рӯи таъинот, масоҳат, тарҳрезӣ, фарсудашавӣ ва ҳолати физикӣ, ки дар маҳалли мазкур (маҳалли зист, ноҳияи маҳалли зист) қойгир аст;

- барои ороиши бино, иншоот, манзил – хароҷотҳои зарурӣ барои гузаронидани корҳои такрорӣ ороишӣ (қимати масолеҳро ба назар гирифта) аз рӯи ҳаҷм ва сифат, ки ба ороиши суғурташуда мувофиқ аст, бо аз ҳисоб баровардани фарсудашавии он;

- барои мошин ва таҷҳизот – арзиши харидорӣ аз рӯи таъинот ва тавсифҳои истифодабарӣ ба мошин ва таҷҳизоти нав монанд, аз ҷумла хароҷот барои ҳамлу нақл, бастабандӣ, пардохти боҷи гумрук (ҷамъкунии иловагӣ, ки зиёда аз

бочи гумрук мебошад), пардохтҳои дигари ҳатмӣ, бо нигоҳ доштани маблағе, ки ба он арзиши мошин ва таҷҳизот дар натиҷаи фарсудаҷавӣ кам карда шудааст;

- барои мебел ва асбобу анҷом – арзиши харидории предметҳои нави монанд бо нигоҳ доштани маблағи фарсудаҷавӣ дар натиҷаи истифодабарии онҳо;

- барои маҳсулоти итёҳсолкунандаи Суғурташаванда (истеҳсолоти ба охир нарасида ва маҳсулоти тайёр) - арзиши такроран истеҳсол кардани он, аз ҷумла хароҷот барои харидории ашёи хом, нимтайёр ва хароҷотҳои нақлиётӣ (фраҳт (пардохти киропулии боркашонӣ бо роҳи обӣ), хароҷот барои суғуртакунии бор, бочи гумрукӣ), лек на зиёда аз нархи фурӯши он, баробар қабул карда мешавад;

- барои молҳои харидорӣ кардаи Суғурташаванда бо мақсади фурӯши минбаъда, барои маводи хом ва масолеҳи харидорӣ намудаи Суғурташаванда, маблағи суғуртавӣ баробар ба арзиши харидории масолеҳи ба он шабоҳатдошта, аз ҷумла хароҷотҳои нақлиётӣ, (фраҳт, хароҷот барои суғуртакунии бор, бочи гумрукӣ), қабул карда мешавад;

- дар сурате, ки мол аллакай фурӯхта шудааст (тайёр ё баохирнарасида) қимати суғуртавии он ба қимати бозорӣ, аз ҷумла маблағи нигоҳдошташудаи хароҷотҳои ғайриистеҳсолотӣ барои борпечонӣ ва ҳамлу нақл, баробар қабул карда мешавад;

- барои қоғазҳои қиматнок – маблағи хароҷот барои азнавистеҳсолкунӣ ва чопкунӣ;

- барои барандагони маълумотҳо, системаи электронии идоракунии ё барномаҳои истифодабарии умум, ба истиснои маълумотҳои дар онҳобода, - маблағи хароҷотҳо барои барқарор кардани барандаи маълумотҳо ва инсталлятсияи (шинондан) барномаҳо, ба истиснои хароҷот барои барқарор намуди худ маълумотҳо.

7.7. Арзиши суғуртавии (воқеии) молу мулки ба гарав гузошташуда муайян карда шуда метавонад:

- дар асоси арзиши эълоннамудаи Суғуртакунанда ба шарти пешниҳод намудани ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи ҳақми он;

- дар асоси баҳодиҳии мумайизи мустақил, ташкилоти мумайизӣ ё мумайизи Суғуртакунанда;

- дар асоси шартномаи тахвилдиҳӣ ё хариду фурӯш, ҳисоб-фактура, чек;

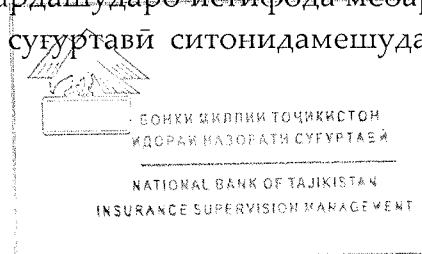
- дар асоси арзиши барқароркунии молу мулки манқул ва ғайриманқул, яъне арзиши сохтмони он, истеҳлот, чизи харидашуда;

- дар асоси нархи бозорӣ.

8. ТАРИФИ СУҒУРТАВӢ

8.1. Меъёри тарофавӣ дар асоси меъёрҳои тарифии базавӣ бо дарназардошти шартҳои мушаххаси суғуртавӣ муқарар карда мешавад.

8.2. Ҳангоми муайян намудани ҳақми мукофоти суғуртавӣ, ки бояд ба Суғурташаванда аз рӯи Шартномаи суғуртавӣ пардохт гардад, Суғуртакунанда тарифҳои бо мақоми назорати суғуртавӣ мувофиқакардашударо истифода мебарад, ки дар асоси он мукофоти аз ҳар воҳиди маблағи суғуртавӣ ситонидамешуда бо

дарназардошти маълумотҳои пешниҳодкардаи Суғурташаванда оид ба хусусиятҳои хоси дараҷаи хавф муқаррар карда мешавад.

8.3. Дар баробари ин вобаста аз дараҷаи хавф (дараҷаи Суғурташаванда, намуди фаъолияти Суғурташаванда, таърихи ба ӯ пешниҳод намудаи даъвоҳо оид ба додани товон зарар (таърихи зарар), ҳаҷм ва сохтори зарарҳои пештар баамаломата, базаи муайянқунии маблағи суғуртавӣ (меъёри товон ва омилҳои дигар, ки аз тарафи Суғуртақунанда ҳангоми амалӣ намудани сиёсати андеррайтерӣ ва тарифӣ мадди назар гирифта мешавад), Суғуртақунанда ҳуқуқи ба меъёри тарифӣ аз рӯи Шартномаи мушаххаси суғуртавӣ коэффитсиентҳоро аз руи чадвали тасдиқгардида бо мақоми назорати суғуртавӣ истифода барад.

9. ҲАҚҚИ СУҒУРТАВӢ

9.1. Ҳаҷми мукофоти суғуртавӣ (пардохт барои суғурта, ки бояд Суғурташаванда ба Суғуртақунанда пардозад) дар асоси маблағи суғуртавӣ, меъёри тарифӣ, мӯҳлати шартномаи суғурта ва франшизаҳо ҳисобукитоб карда мешавад.

9.2. Дар сурати ба мӯҳлати камтар аз як сол бастанӣ шартномаи суғуртаи мукофоти суғуртавӣ бо тариқи зерин аз ҳаҷми солона пардохт карда мешавад: 1 моҳ – 20%, 2 моҳ – 30%, 3 моҳ – 40%, 4 моҳ – 50%, 5 моҳ – 60%, 6 моҳ – 70%, 7 моҳ – 75%, 8 моҳ – 80%, 9 моҳ – 85%, 10 моҳ – 90%, 11 моҳ – 95%.

9.3. Пардохти мукофоти суғуртавӣ бо пули нақд ё ҳисобқунии ғайринақдӣ сурат гирифта метавонад.

9.4. Агар дар шартномаи суғуртавӣ чизи дигаре пешбинӣ нашуда бошад, рӯзи пардохти мукофоти суғуртавӣ аз тарафи Суғурташаванда ба ҳисоб меравад:

9.5. Ҳангоми пардохт бо воситаҳои пулии нақд – рӯзи гирифтани воситаҳои пулии мутобик аз тарафи шахси ваколатдори намояндаи Суғуртақунанда;

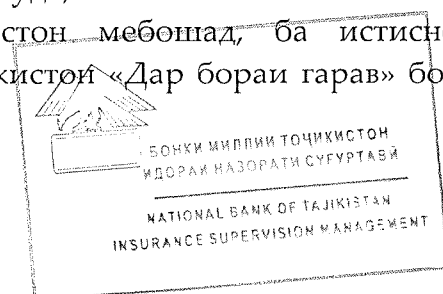
9.6. Ҳангоми пардохт бо ҳисоби ғайринақдӣ – рӯзи ба суратҳисоби Суғуртақунанда дохил шудани воситаҳои пулӣ.

9.7. Ҳангоми напардохтани мукофоти суғуртавӣ ё аъзоҳақиқии аваллин дар ҳаҷм ва мӯҳлати дар шартномаи суғуртавӣ пешбинишуда, Суғуртақунанда ҳуқуқ дорад аз иҷрои шартномаи суғуртавӣ ба таври хаттӣ Суғурташавандаро дар ҷарён гузошта, бо тартиби яктарафа даст кашад.

9.8. Агар пардохти ҳаққи суғуртавии навбатӣ дар зарфи 30 рӯзи пас аз санаи дар шартномаи суғуртавӣ пешбинишуда чун рӯзи охирони пардохти ҳаққи суғуртавии навбатӣ ба ҳаҷми пурра сурат нагирад, шартномаи суғуртавӣ пеш аз мӯҳлат бо гузаштани 30 рӯз ба охир мерасад.

10. ТАРТИБИ БАСТАН, ИҶРО ВА ҚАТЪ НАМУДАНИ ШАРТНОМАҲОИ СУҒУРТА

10.1. Суғуртаи молу мулки ба гарав гузошташударо Суғурташаванда (Гаравдиханда) аз руи Шартномаи Суғуртаи молу мулки ба гарав гузошташуда анҷом медихад. молу мулки ба гарав гузошташуда, ки объекти моликияти Гаравдиханда дар каламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад, ба истиснои ходисаҳои пешбиниқардаи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон «Дар бораи гарав» бояд суғурта карда шавад.

10.2. Шартномаи суғурта танҳо ба фаидаи шахсе, ки дар асоси қонун, санади дигари ҳуқуқӣ ё шартнома ба нигоҳдорӣ гирифтани молу мулки ба гаравгузоштаи суғурташуда манфиатдор аст (соҳиби моликияти хусусӣ, иҷорагиранда, гаравнигоҳдоранда, шахси идорақунанда молу мулк бо ҳуқуқи бурдани хоҷагидорӣ ё роҳбарии фаврӣ ва монанди инҳо) баста шуда метавонад. Шартномаи суғуртавии дар мавриди дар Суғурташаванда (фоидагиранда) барои нигоҳдории молу мулки суғурташуда, набудани манфиат беъътибор доништа мешавад.

10.3. Ҳангоми ҳуқуқ ба молу мулки ба гаравгузошташуда суғурташуда (гаравгузошта) аз шахсе, ки ба манфиати ӯ шартномаи суғуртавӣ баста шуда буд, ба шахси дигар гузаштани ҳуқуқи молу мулки мазкур ба ӯ гузашта буд, ба истиснои ҳолатҳои маҷбуран қашада гирифтани он дар асоси дар банди 2 моддаи 259 Кодекси граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон нишондодашуда ва аз ҳуқуқ ба моликияти хусусӣ даст қашидан (моддаи 260 Кодекси граждании Ҷумҳурии Тоҷикистон).

10.4. Шартномаи суғуртавӣ дар асоси аризаи хаттии Суғурташаванда баста мешавад.

10.5. Дар ариза Суғурташаванда уҳдадор аст, ки маълумоти пурра ва саҳеҳро оид ба объекти суғурташаванда ва иттилооти дигари заруриро мутобиқи реквизитҳои бланки аризаи бонкӣ нишон диҳад.

10.6. Маълумотҳои аз тарафи Суғурташаванда дар ариза овардашуда чун ҳолатҳои аҳамияти муҳимдошта барои муайян намудани имконияти фарорасии ҳодисаҳои суғуртавӣ эътироф карда мешавад.

10.7. Ғайр аз маълумотҳои дар бланки ариза пешбинишуда, Суғурташаванда уҳдадор аст, ки иттилооти дигари аз тарафи Суғуртақунанда талабкардашударо оид ба ҳолатҳо, ки аҳамияти муҳим барои муайян намудани имконияти фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ ва ҳаҷми зарарҳои имконпазир аз фарорасии он (хавфи суғуртавӣ) дорад, пешниҳод намояд.

10.8. Суғуртақунанда ҳуқуқ дорад дар давоми мӯҳлати шартномаи суғуртавӣ ҳолат ва арзиши молу мулки суғурташуда ва саҳеҳияти маълумотҳои аз тарафи Суғурташаванда пешниҳодгардидаро тафтиш кунад.

10.9. Агар баъд аз бастанани шартномаи суғуртавӣ маълум гардад, ки Суғурташаванда ба Суғуртақунанда маълумотҳои бардурӯғи дар банди 8.3 Қоидаҳо пешбинишударо додааст, Суғуртақунанда ҳуқуқ дорад, ки аз эътибор соқит кардани шартномаи суғуртавӣ ва истифода бурдани оқибатҳои дар банди 2 моддаи 204 Кодекси шаҳрвандии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинишударо талаб кунад.

10.10. Шартномаи суғуртавӣ ба ҳама гуна мӯҳлати мувофиқакардаи Тарафҳо баста шавад.

10.11. Шартномаи суғуртавӣ аз соати 00- у 00 дақиқаи санаи дар он нишондодашудаи оғози суғурта қувва пайдо карда, то соати 24- у 00 дақиқа санаи ба охир расидани мӯҳлати суғурта амал мекунад.

10.12. Агар дар шартномаи суғурта дигар намуди суғурта, ки бо шартҳои шартнома пешбинӣ нашуда бошад, танҳо ба он ҳодисаҳои суғуртавӣ паҳн мегардад, ки онҳо рух додаанд:

10.13. Аз соати 00-у 00 дақиқаи санаи дар шартнома чун санаи оғози мӯҳлати суғурта, лек на пеш аз рӯзи дигари пас аз пардохти мукофоти суғуртавӣ ва ё якумин аъзоҳаққӣ аз тарафи Суғурташаванда ҳисобида мешавад;

10.14. То соати 24⁰⁰ дақиқаи санаи дар шартнома чун санаи ба охир расидани мӯҳлат нишондодашуда.

10.15. Шартномаи суғуртавӣ дар шакли хаттӣ баста мешавад ва бо роҳи супоридан аз тарафи Суғуртакунанда ба Суғурташаванда дар асоси аризаи хаттӣ полиси суғуртавӣ, ки Суғуртакунанда ба имзо расонидааст, ё тартиб додани ҳуҷҷати ягонаи аз тарафи Суғуртакунанда ва Суғурташаванда имзошуда, ба расмият дароварда мешавад.

10.16. Дар сурати ба Суғурташаванда дар асоси аризаи ӯ супоридани полиси суғуртавӣ, ризоияти Суғурташаванда ба бастанани Шартномаи суғуртавӣ бо шартҳои аз тарафи Суғуртакунанда пешниҳодшуда (Акцепти Суғурташаванда) бо аз тарафи Суғурташаванда аз Суғуртакунанда гирифтани полиси суғуртавӣ тасдиқ мегардад.

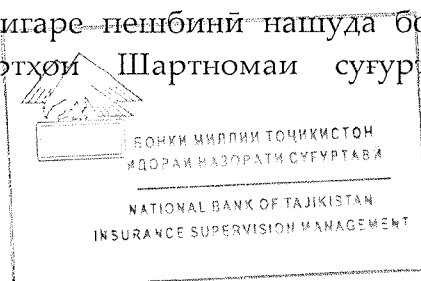
10.17. Полиси суғурта метавонад дар ду нусхаи якхела барои Суғуртакунанда ва Суғурташаванда тартиб дода шавад, ба имзо расад, ки ҳар ду нусха қувваи баробари ҳуқуқӣ доранд. Дар сурати мувофиқат накардани иттилоот дар полиси суғуртавӣ дар дасти Суғуртакунанда ва дар нусхаи дар дасти Суғурташаванда мавҷудбуда, ҳолатҳои дар нусхаи полиси суғуртавӣ дар дасти Суғуртакунандабуда қувваи баргариро дорад.

10.18. Намунаи полиси суғуртавӣ аз тарафи Суғуртакунанда таъин ва тасдиқгардида дар шакли электронӣ дар асоси маълумотҳои пешниҳоднамудаи Суғурташаванда ташаккул ёфта метавонад. Мундариҷаи намунаи полиси суғуртавӣ дар барандаи қоғазии бо мӯҳр тасдиқгардида ва ба шакли электронӣ ҳуҷҷатонида бо имзои рақамии электроники намояндаи ваколатдори Суғуртакунанда тасдиқ шуда метавонад. Имзои рақамии электронӣ дар ҳуҷҷати электронӣ ба имзои дастӣ мондаи намояндаи ваколатдори Суғуртакунанда дар полиси суғуртавӣ дар барандаи қоғазӣ, бо мӯҳр тасдиқшуда баробарқимат доништа мешавад.

10.19. Агар тарафҳо дар Шартномаи суғуртавӣ чизи дигарро ба мувофиқа нарасонида бошанд, ба имзо расонидани полиси суғуртавӣ бо истифодаи тасвири факсимилии имзои намояндаи ваколатдори Суғуртакунанда ва мӯҳри Суғуртакунанда ба мувофиқа расонидани имзои Шартномаи суғурта аз тарафи Суғуртакунанда мебошад.

10.20. Агар тарафҳо дар Шартномаи суғурта чизи дигарро ба мувофиқа нарасонида бошанд, ба имзо расонидани созишномаҳои дигар ё тағйирот ба Шартномаи суғуртавӣ, созишнома оид ба бекоркунии Шартномаи суғурта ва ҳуҷҷатҳои дигар вобаста ба бастан, ба иҷро расонидан, тағйирот даровардан, ба охир расонидани Шартномаи суғурта аз тарафи Суғуртакунанда бо истифода аз тасвири факсимилии имзои намояндаи ваколатдори Суғуртакунанда ва мӯҳри Суғуртакунанда ба мувофиқ расонидани имзои созишнома, тағйиротҳо, ҳуҷҷатҳои дигар аз тарафи Суғуртакунанда мебошад.

10.21. Агар бо созишномаи тарафҳо чизи дигаре ~~пешбинӣ~~ нашуда бошад, пардохти мукофоти суғуртавӣ ~~мутобиқи шартҳои~~ Шартномаи суғуртавии

басташуда, тасдиқи аз тарафи Суғурташаванда гирифтани полиси суғуртавӣ ва Қоидаҳои суғутакунӣ ба ҳисоб меравад.

10.22. Ҳамаи тағйиротҳо ва иловаҳо ба Шартномаи суғурта аз тарафи Суғуртакунанда дар шакли созишномаҳои иловагӣ ба он ба расмӣ дароварда мешавад.

10.23. Агар аз рӯи Шартномаи суғуртавӣ чизи дигаре пешбинӣ нашуда бошад, ҳамаи хабарномаҳо ва огоҳиномаҳо оид ба иҷро ва қатъ гардидани Шартномаи суғуртавӣ ба суроғаҳое, ки дар Шартномаи суғуртавӣ нишон дода шудаанд ирсол мегарданд. Дар сурати тағйир ёфтани суроғаҳо ё реквизитҳо Суғуртакунанда ва Суғурташаванда уҳдадоранд, ки дар зарфи 30 рӯз ҳамдигарро дар чараён гузоранд. Агар Суғуртакунанда ё Суғурташаванда дар бораи иваз шудани суроға ва реквизитҳо аз тарафи дигар хабардор нашуда бошанд, пас ҳамаи огоҳиномаҳо, хабарномаҳо, ки ба суроғаи пештара ирсол гардида буданд, гирифтагӣ ба ҳисоб мераванд.

10.24. Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад, ки пеш аз мӯҳлат шартномаи суғуртавино яктарафа дар ҳолатҳои дар қонунгузори амалкунанда ва шартномаи суғуртавӣ пешбинишуда, қатъ кунад.

11. ҲУҚУҚУ УҲДАДОРИҲОИ ТАРАФҲО

11.1. Суғурташаванда уҳдадор аст:

- ҳамаи чораҳои зидди сӯхтор ва бехатарии саноатиро, ки дар қонунҳо, санадҳои дигари меъёрӣ, қоидаҳо, дастурамаҳои дохилии Суғуртакунанда оварда ва инчунин дар шартномаи суғуртавӣ пешбинӣ шудааст, бояд риоя кунад;

11.2. Аз меъёри бехатарии зидди сӯхтор ва саноатӣ, ки мақомоти давлатии назоратӣ тасдиқ намудааст, дур шудан роҳ дода мешавад, ё агар Суғурташаванда ба таври хатгӣ Суғуртакунандаро оид ба ин гуна дуршавӣ хабардор кардааст ва Суғуртакунанда молу мулкоро барои суғуртакунӣ қабул кардааст.

11.3. Дар ҳолате, ки дар асоси қонун ё шартнома ба Суғуртакунанда уҳдадори дар ҳолати корӣ нигоҳ доштани молу мулки суғурташуда, хусусан, дастгоҳҳо ва мошинҳо, ки бо системаи бо об таъминкунӣ, гармидиҳӣ, канализатсия; бом ва таҷхизот, ки дар тарафи берунаи бино васл карда шудааст ва мутобиқи қоидаҳои истифодабарӣ ва талаботи дастурамаҳои истеҳсолкунанда, онро истифода бурдан мумкин аст, дар ҳолати вайрон шудан ба таври таъҷили онро таъмир бояд кунад.

11.4. Чорҳои ҳифзи иттилоот ва маълумотҳоро, ки дар барандагони суғурташударо, ки қонун, стандартҳои соҳавӣ, ҳуҷжатҳои дохилии Суғурташаванда муайян кардааст ва уҳдадориҳои дигарро риоя намояд.

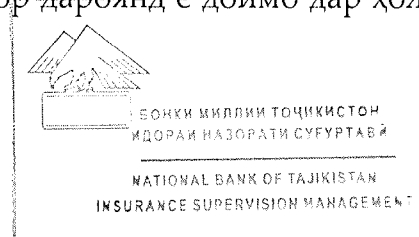
11.5. Нисбат ба аз тарафи Суғурташаванда чораҳои ҳифз ва муҳофизати зиддисӯхтор эълонкардашуда бояд талаботҳои зерин иҷро гарданд:

- воситаҳои оташхомӯшкунӣ (оташхомӯшкунак, спринклерҳо, дренчерҳо) бояд васл, тафтиш карда, дар ҳолати корӣ бошанд;

11.6. Системаҳои ҳифз ва сигнализатсияи сӯхтор:

- бояд тафтиш карда шуда, дар ҳолати корӣ нигоҳ дошта шаванд, сари вақт вобаста ба речаии истифодабарӣ ба кор дароянд ё доимо дар ҳолати корӣ бошанд;

- сари вақт вобаста ба речаии истифодабарӣ ба кор дароянд ё доимо дар ҳолати корӣ бошанд;

- пулти мудофия ва сигнализатсияи сӯхтор бояд зери назорати доимӣ бошад.

11.7. Дар сурати иҷро накардани талаботи дар қисмати мазкур пешбинишуда аз тарафи Суғурташаванда, ҳодисаи ба амаломада, ки барои аз Суғуртакунанда талаб кардани пардохти ҷуброни суғуртавӣ асос шуда метавонад, ҳодисаи суғуртавӣ ҳисоб карда намешавад ва зарарҳои Суғурташаванда аз тарафи Суғуртакунанда пардохт карда намешавад.

11.8. Пас аз он, ки ба Суғурташаванда доир ба фарорасии ягон воқеа, ки он асос барои пешниҳоди талабот ба Суғуртакунанда оид ба пардохти ҷуброни суғуртавӣ аст, маълум гашт, Суғурташаванда ё фоидагиранда уҳдадор аст:

11.9. Суғуртакунандаро дар зарфи се шабонарӯз новобаста аз рӯзҳои истироҳат, ид ба воситаи телетайп, телекс, факс, телеграф, телефон ё бевосита бо нишон додани иттилооти ба ӯ маълум ва ҳаҷми зарар дар ҷараён гузорад. Хабарӣ ба воситаи телефон расонидашуда бояд дар дар оянда (дар зарфи 72 соат) ба таври хаттӣ тасдиқи худро ёбад. Дар чунин ҳолат Суғурташаванда уҳдадор аст ба Суғуртакунанда тамоми маълумотҳоро оид ба сар задани ҳодисаи суғурта, намуд ва андозаи зарар, дар аризаи худ дарҷ намояд. Дар муддати на дертар аз 10 рузи корӣ аз рузи сар задани ҳодисаи суғуртавӣ ба Суғуртакунанда тамоми ҳуҷҷатҳоро барои муқаррар намудани факт (аз он ҷумла ҳуҷҷатҳои мақомотҳои ваколатдори баррасинамудаи ҳодисаи мазкур), сабаб, ҷой ва вақти ба амал омадани зарар, инчунин андозаи зарари расидаро пешниҳод намояд.

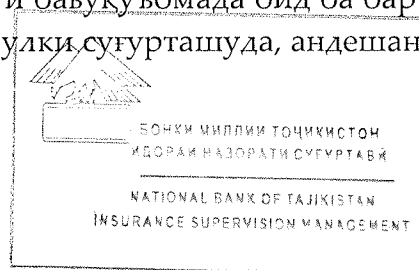
11.10. Уҳдадори мазкур аз тарафи Суғурташаванда ба таври бояду шояд иҷрошуда ҳисоб мегардад, агар дарҷараёнгузорӣ мутобиқи иттилооти контактӣ, ки дар шартномаи суғуртавӣ оварда шудааст, сурат гирад.

11.11. Дар ҳамон мӯҳлат баробари Суғуртакунанда дар бораи воқеаи баамаломада дар натиҷаи:

- амалҳои ғайриқонунии шахсони сеюм (бадқасдона несту нобуд, ё вайрон кардани молу мулки суғурташуда ва монанди инҳо – ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ;
- сӯхтор – ба Хадамоти давлатии зидди сӯхтор;
- тарқиш ва садама дар системаи бо об таъминкунӣ, гармидиҳӣ, канализатсия ё оташхӯмушқунаки автоматӣ – ба мақомоти дахлдори давлатии хадамоти садамавӣ;
- зер кардани воситаи нақлиёт – ба мақомоти БДА ВҚД хабар дода шавад.

11.12. То омадани намояндагони Суғуртакунанда, кормандони милитсия, ё намояндагони мақомоти дигари ваколатдорро ба ҷойи ҳодиса интизор нашуда, иттилооти пешакии дастрасро оид ба сабаб ва ҳолати ба миён омадани зарар ҷамъ кунанд (масалан, тартиб додани санад ба шакли озод бо иштироқи маъмурияти маҳаллӣ, намояндагони мақомоти дигари салоҳиятнок, инчунин бо иштироқи шохидони воқеаи рухдода, аз рӯи имконият расми зарари расидаро бо ёрии фото, кино, видеонаворҳо ба қайд гиранд) ва онро ба Суғуртакунанда бо мақсади тафтишоти минбаъдаи нисбатан дуруст ва воқеии сабабҳои сар задани воқеа ва ҳаҷми зарар интиқол диҳанд;

11.13. Чораҳои оқилона ва дастрасро дар ҳолати бавукӯъомада оид ба бартараф намудан ё кам кардани зарар ва наҷотдиҳии молу мулки суғурташуда, андешанд;

11.14. Суғуртакунанда аз ҷуброни зарар, ки дар натиҷаи аз тарафи Суғурташаванда қасдан чораҳои оқилона ва дастрас барои кам кардани зарар надидааст, озод карда мешавад.

11.15. Объекти зарардидаро дар ҳолати бетағйир нигоҳ дошта, барои дида баромадани намояндаи Суғуртакунанада пешниҳод намояд;

11.16. Суғуртакунанда ҳуқуқи тағйир додани ҳолати мавҷударо дорад, агар ин аз нуқтаи назари бехатарӣ, кам кардани ҳаҷми зарар ё ба ин ризоияти Суғурташавандаро гирифта бошад, инчунин бо гузаштани 7 (ҳафт) рӯз пас аз хабарномаи хатти оид ба ҳодисаи рухдода, агар мӯҳлати дигар дар шартномаи суғуртавӣ пешбинӣ нашуда бошад.

11.17. Ба Суғуртакунанда имконияти дида баромадан ё муоина намудани молу мулки зарардидаи суғурташуда, тафтиши сабаб ва муайян кардани ҳаҷми зарар муҳайё намояд;

11.18. Намояндаи Суғуртакунанда хабарномаи Суғурташавандаро оид ба воқеаи суғуртавӣ интизор нашуда, ҳуқуқи дида баромадани молу мулки зарардидаро дорад, Суғурташаванда ҳуқуқи монеагузорино надорад.

11.19. Ба Суғуртакунанда аризаи хаттӣ дар шакли муқарраргардида оид ба ҷуброни суғуртавӣ бо нишон додани ҳолатҳои ба вуқӯъ омадани зарар ва ҳаҷми тахминии он, ки дар лаҳзаи аризанивисӣ ба Суғурташаванда маълум буд, пешниҳод намояд;

11.20. Мутобиқи дархости хаттии Суғуртакунанда ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи манфиатҳои молу мулкӣ, сабаби фарорасии зарар, ва ҳуҷҷатҳои дигарро, ки пешниҳод намудани он хислати воқеаи рухдодароро муайян мекунад ва дар асоси талаботи қонунгузори пешниҳод намояд;

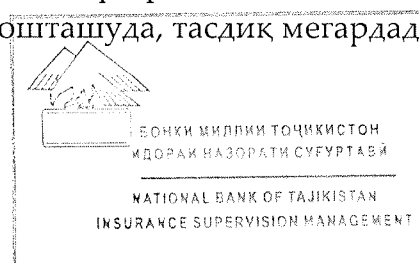
11.21. Тибқи мувофиқа бо Суғурташаванда Суғуртакунанда маълумотнома ва ҳуҷҷатҳоро аз мақомоти ваколатдор мустақилона ҷамъ карда метавонад, барои ин Суғурташаванда ба Суғуртакунанда бовариномаи ба тариқи нотириалӣ тасдиқгардидаро барои амалӣ намудани амалҳои зикршуда бояд диҳад.

11.22. Пас аз пардохти ҷуброни суғуртавӣ Суғурташаванда уҳдадор аст, ки ба Суғуртакунанда ҳамаи ҳуҷҷатҳо ва исботҳоро интиқол диҳад ва ба ӯ ҳамаи маълумотҳои заруриро барои аз тарафи Суғуртакунанда, ки ҳуқуқи талаб кардан аз шахси ҷавобгар барои зарари расонидашуда, ки дар натиҷаи суғурта пардохт карда шудааст, гузаштааст, диҳад.

11.23. Агар Суғурташаванда аз ҳуқуқи худ ба талабот аз шахси ҷавобгар барои расидани зарари аз тарафи Суғуртакунанда пардохтшуда даст кашад, ё иҷрои ин ҳуқуқ бо гуноҳи Суғурташаванда ғайриимкон бошад, Суғуртакунанда аз пардохти ҷуброни суғуртавӣ пурра ё ба қисми мутаносиби он озод мегардад ва ҳуқуқ дорад, ки бозпас гардонидани маблағи пардохташро талаб намояд.

11.24. Далели додани ариза оид ба ҷуброни суғуртавӣ ва иҷрои уҳдадориҳои дигари Суғурташаванда, ки дар банди 9.4. Қоидаҳо нишон дода шудааст, бо забонхати шахси ваколатдори Суғуртакунанда оид ба гирифтани интиқоли почтавӣ, ки бо мактуби арзишноқ бо номгӯйи варақҳои гузашташуда, тасдиқ мегардад.

11.25. Суғуртакунанда уҳдадор аст:

11.25.1. Бо гузаронидани тафтишоти сабаб ва ҳолатҳои несту нобуд ё (гум кардан) ё вайрон кардани молу мулки суғурташуда дар давраи на дертар аз 5 рузи қорӣ пас аз гирифтани ариза аз Суғурташаванда оид ба пардохти ҷуброни суғуртавӣ ва иҷрои уҳдадорихоӣ дигар аз тарафи ӯ, ки дар банди 9.4. Қоидаҳо нишон дода шудааст, ҳаҷми зарарро муайян кунад ва дар сурати эътироф кардани далели фаро расидани воқеаи суғуртавӣ санади суғуртавӣ тартиб диҳад ва ҷуброни суғуртавиرو пардохт намояд.

11.25.2. Рӯзи пардохти ҷуброни суғуртавӣ ба ҳисоб меравад:

- санаи аз ҳисоб баровардани воситаҳои пулӣ аз суратҳисоби Суғуртақунанда;
- санаи тартиб додани санади суғуртавӣ – ҳангоми бо пули нақд додани маблағ ба воситаи ҳазинаи Суғуртақунанда.

11.25.3. Дар ҳамон мӯҳлат Суғурташавандаро оид ба даст кашидан аз пардохти ҷуброни суғуртавӣ ба тарзи ҳаттӣ ва бо асосноккунии сабабҳои раққунӣ огоҳ намояд:

11.25.4. Дар ҳолати пас аз қабули ҳаммаи ҳуҷҷатҳои зарурӣ бе сабаби узрнок амалӣ накардани ҷуброни зарар дар мӯҳлати муқарраргардида, Суғуртақунанда ба Суғурташавандабарои ҳар як рузи ба таъхир афтода дар ҳаҷми 1% аз маблағи зарар ҷарима месупорад

11.26. Суғуртақунанда ҳуқуқ дорад:

11.26.1. Дар сурати будани асосҳои кофии эътирофи фарорасиҳои ҳолати суғуртавӣ пардохти ҷуброни суғуртавиرو ба таври пешпардохт амалӣ намояд;

11.26.2. Пардохти ҷуброни суғуртавиرو ба таъхир андозад, дар ҳолате, ки агар:

11.26.3. Экспертизаи мустақими сабаб ва ҳолатҳои фарорасиҳои ҳолати суғуртавӣ ва ҳаҷми зарар гузаронида шуда бошад. Дар ин ҳолат муҳлати пардохт ба мӯҳлати вақти дар давоми он экспертиза гузаронидашуда, зиёд мегардад;

11.26.4. Асос барои шакку шубҳа ва кафолатнокии Суғурташавандаро ба гирифтани пардохти ҷуброни суғуртавӣ ба миён ояд., дар ин сурат ҷуброни то он даме, ки далелҳои исботкунак пешниҳод нагардад, пардохта намешавад;

11.26.5. Агар аз тарафи мақомоти қорҳои дохилӣ парвандаи ҷиноятӣ аз рӯи далели воқеаи суғуртавӣ бар зидди қормандони роҳбарикунандаи Суғурташаванда (бар зидди ҳуди Суғурташаванда) ё ҳешу табори ӯ, агар онҳо шахсони воқеӣ бошанд) қушода шуда бошад, то ба охир расидани парвандаи ҷиноятӣ.

11.26.6. Фиристодани дархост ба муассисаҳои гуногун, аз ҷумла ба мақомот ва ҳадамоти давлатӣ барои муайян намудани сабаб ва ҳолатҳои фарорасиҳои воқеаи суғуртавӣ.

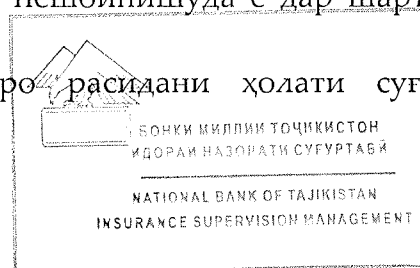
12. МУАЙЯН НАМУДАНИ ҲАҶМИ ЗИЁН Ё ЗАРАР

12.1. Ҳаҷми пардохти суғуртавӣ (ҷуброни суғуртавӣ) вобаста ба он, ки кадоме аз ин маблағ қамтар аст, зиёд шуда наметавонад:

- маблағҳои суғуртавиӣ дар шартномаи суғуртавӣ аз рӯи воҳидҳои мутобиқ ё гуруҳҳои молу мулк нишондодашуда;

- меъёр (субмеъёр)и пардохти дар Қоидаҳо пешбинишуда ё дар шартномаи суғуртавӣ муқарраргардида;

- бузургии зарар, ки дар натиҷаи фаро расидани ҳолати суғуртавӣ Суғурташаванда дидааст.

12.2. Дар сурати қисман вайроншавии молу мулки суғурташуда барои пардохт он хароҷотҳое, ки барои барқароркунии он то ба ҳолате, ки молу мулк то фаро расидани ҳолати суғуртавӣ дошт (*корҳои барқароркунии*) сарф шуда буд, пардохт карда мешавад.

12.3. Дар доираи Қоидаҳо зерин ибораи хароҷотҳои барқароркунии фаҳмида мешавад:

- хароҷот барои харидории қисмҳои эҳтиётӣ ва маснуоти зарурӣ барои иҷрои корҳо;

- хароҷот барои оварда расонидани қисмҳои эҳтиётӣ ва маснуот ба ҷойи таъмиркунии;

- хароҷот барои додани музди кор чихати таъмиркунии;

- хароҷотҳои дигар, ки бо шартномаи суғуртавӣ пешбинӣ шудааст.

12.4. Аз маблағи хароҷотҳои барқароркунии маблағи барои фарсудашавии дар раванди таъмири қисмҳои, ҷузъҳо, агрегатҳо, қисмҳои майдаи мошин ивазкардашуда, агар чизии дигар дар шартномаи суғуртавӣ ё шартҳои полиси суғуртавӣ пешбинӣ нашуда бошад, нигоҳ дошта мешавад. Ҳаҷми фарсудашавӣ чун фарқият байни арзиши аслии ин қисмҳо дар рӯзи фарорасии ҳодисаи суғуртавӣ ва нархи нави (харидории) ин қисмҳо, агар чизии дигаре дар шартномаи суғуртавӣ, шартҳои полиси суғуртакунии пешбинӣ нашуда бошад, ба ҳисоб гирифта мешавад.

12.5. Ҳангоми ҳисобукитоби маблағи хароҷотҳо барои барқароркунии ё таъмири молу мулки вайроншуда (хароҷотҳои барқароркунии) қоидаҳои зерин қабул карда мешаванд:

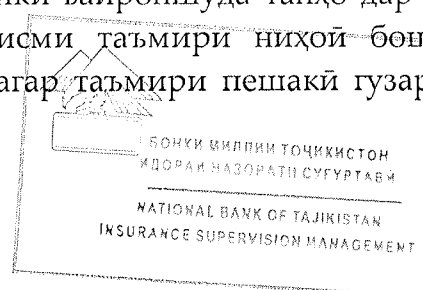
- барои барқароркунии (таъмир) молу мулки зарадида бояд маснуот ва қисмҳои эҳтиётӣ ба қисмҳои истифодабурдашаванда аз рӯи намуд ва сифат шабеҳ ва бо қимат баробар истифода бурда шавад;

- хароҷот барои масолеҳи барои таъмири бино ё иншоот истифодабурда бо маблағи нигоҳдохташудаи молу мулки пас аз ҷудо кардани унсури вайроншудаи конструктиви бино (иншоот), ки барои истифодабарии минбаъда (боқимондаҳои бакороянда) ба кор меоянд, ҷуброн карда мешавад;

- хароҷот барои пардохти музди кори оид ба таъмир аз рӯи нархҳои миёна барои корҳои шабеҳи дар ҷойи гузаронидани таъмир дар лаҳзаи воқеаи суғуртавӣ амалкунанда, дар сурати иҷрои таъмир бо қувваи Суғурташаванда аз нархномаи корҳои шабеҳи дар ҷойи гузаронидани таъмир дар лаҳзаи воқеаи суғуртавӣ амалкунанда, вобаста ба он, ки кадоме аз ин маблағҳо камтар аст, ҷуброн карда мешавад;

- ба ҳисобукитоб хароҷотҳо барои иҷрои танҳо он корҳое, ки барои бартараф намудани ҳолати суғуртавӣ заруранд, дохил карда мешавад. Хароҷотҳои иловагӣ, ки бо сабаби таъҷилии гузаронидани корҳо, такмил ва ё тағйир додани нақшаи (сохтор – конструкция) молу мулки суғурташуда, бо гузаронидани таъмири нақшавӣ ҷуброн карда намешаванд;

- хароҷот барои таъмири пешакии молу мулки вайроншуда танҳо дар сурате ҷуброн мегардад, ки агар таъмири пешаки қисми таъмири ниҳой бошад ва хароҷотҳои умумӣ барои таъмир боло наравад, агар таъмири пешаки гузаронида намешуд;

- агар барои таъмири унсурҳои конструктиви бино ё иншоот гузаронидани ҷудокунӣ ва васлкунии минбаъда зарур бошад, (масалан, болопӯши бом ва амсоли он) хароҷот барои гузаронидани ин корҳо ба маблағи умумии хароҷотҳо барои таъмир дохил карда мешавад;

- агар барои нигоҳдории унсурҳои алоҳидаи конструктиви бино ё иншоот зарурати муваққатан мустаҳкамкунии онҳо бо миён ояд (дастгоҳ, такяҳо, тарангкунӣ (стяжка) ва амсоли онҳо), хароҷот барои гузаронидани ин гуна корҳо ва қимати масолах барои истехсоли он ба маблағи умумии хароҷот барои таъмир дохил карда мешавад.

- хароҷотҳои иловагии бо пардохти музди меҳнати корҳои зиёда аз мӯҳлат, расонидан ба маснуот, қисмҳои эҳтиётӣ ё мошинҳо ба таври экспресс, ҳамлу нақл бо нақлиёти ҳавоӣ пардохт карда намешавад, агар чизии дигаре дар шартнома пешбинӣ нашуда бошад.;

- агар ивазкунии қисмҳо ва предметҳои вайроншуда амалӣ шуда истода бошад, ба он нигоҳ накарда, ки таъмири он бе таҳдид ба бехатарии истифодабарии молу мулки суғурташуда аст, Суғуртақунанда ба Суғурташаванда арзиши таъмири ин қисмҳо ё предметҳоро ҷуброн менамояд, лек на зиёда аз арзиши қисмҳои ивазшуда.

12.6. Зарари бо гум шудани намуди молии молу мулки суғурташуда, аз ҷумла шишаҳо ва витринаҳо (зарар дидани болои шиша – харошидан, сиёхчатоб шудан, хира гаштан ва амсоли онҳо) ҷуброн карда намешавад. Инчунин зарари бо вайроншавии тарафи берунаи борпечонҳои якҷанд воҳиди молу мулки суғурташуда, агар борпечонҳои дохилӣ вайрон нашуда бошанд, пардохт карда намешавад.

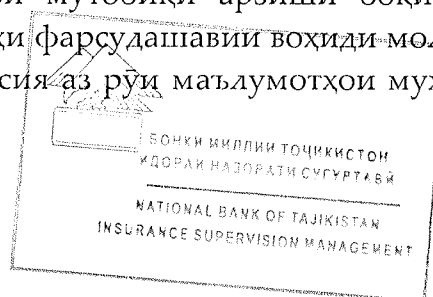
12.7. Дар ҳолати пурра несту нобуд гаштани молу мулки суғурташуда ҷуброни суғуртавӣ дар ҳаҷми арзиши аслии молу мулк бо дарназардошти фарсудашавӣ, ки дар лаҳзаи фаро расидани воқеаи суғуртавӣ ҳисобукитоб тарҳи арзиши боқимонда, ки онҳоро метавонанд фурӯшанд ё аз рӯи таъиноти вазифавӣ истифода баранд (боқимондаҳои коршоям). Суғурташаванда аз ҷунин боқимондаҳо ҳуқуқи даст кашиданро надорад.

12.8. Зери мафҳуми пурра несту нобуд шудан дар Қоидаҳо гум, вайрон шудан ё пурра несту нобуд гаштани молу мулки суғурташударо дар набудани имконияти техникӣ барои барақаророркунӣ ё он ҳолате, ки хароҷотҳои зарурии барақароркунӣ аз арзиши аслии он дар лаҳзаи фарорасии воқеаи суғуртавӣ зиёд аст, фаҳмида мешавад.

12.9. Арзиши молу мулки халоскардашуда (боқимондаҳои коршоям) дар асоси нархи фурӯши ин гуна боқимондаҳо дар маҳалли мазкур муайян карда мешавад.

Тибқи ризоияти тарафҳо Суғуртақунанда ҳуқуқ дорад, ки ба Суғурташаванда дар фурӯши боқимондаҳои коршоям кӯмак расонад.

12.10. Агар чизии дигаре дар шартномаи суғуртавӣ ё шартҳои полисии суғурта пешбинӣ нашуда бошад, пас сатҳи фарсудашавӣ дар асоси баҳодихии экспертӣ ҳисоб карда мешавад. Агар маблағи суғуртавӣ мутобиқи арзиши боқимондаи баланси муқаррар карда шуда бошад, он гоҳ сатҳи фарсудашавӣ воҳиди молу мулк мутаносиб ба сатҳи ҷамъкардашудаи амортизатсия аз рӯи маълумотҳои муҳосибот қабул карда мешавад.

12.11. Агар маблағи суғуртави бо асъори хориҷи муқаррар карда шуда бошад, ҳаҷми пардохти ҷуброни суғуртави бо сомони вобаста ба қурби расмии асъори мазкур нисбат ба сомони, ки Бонки миллии Тоҷикистон дар санаи фарорасии воқеаи суғуртави муқаррар намудааст, ҳисобукитоб карда мешавад.

12.12. Ҳаҷми ҷуброни суғуртави ба бузургии франшизаи қатъӣ кам карда мешавад:

- агар якчанд ҳодисаҳои суғуртави ҷой дошта бошанд, маблағи франшизаи қатъӣ ҳангоми ҳисобукитоби ҷуброни суғуртави дар ҳар як ҳолат, агар дар шартномаи суғуртави чизи дигаре пешбинӣ нашуда бошад, ба таври алоҳида нигоҳ дошта мешавад;

- агар дар натиҷаи як ҳодисаи суғуртави якчанд объектҳои суғурташуда ё гурӯҳи объектҳо, ки барои онҳо дар шартномаи суғуртави франшизаҳои алоҳида пешбинӣ шудаанд, зарар бинанд, пас франшизаҳои ҳангоми ҳисобукитоби ҷуброндиҳӣ ба ҳар кадом объект ё гурӯҳи объектҳо ба ҳисоб гирифта мешаванд.

12.13. Ҳаҷми ҷуброни суғуртави ба бузургии мукофоти боқимондаи пардохтанашудаи Суғурташаванда ҷуброн карда мешавад.

12.14. Агар маблағи суғуртави дар лаҳзаи фарорасии воқеаи суғуртави аз арзиши аслии молу мулки суғурташуда паст бошад, Суғуртақунанда зарарро мутаносибан ба маблағи суғуртави ба арзиши аслии ҷуброн мекунад. Мутобиқати маблағҳои суғуртави ба арзиши аслии молу мулк ба таври алоҳида ба ҳар як объекти суғурта муқаррар карда мешавад.

12.15. Дар сурати ҷуброн «Бо хавфи аввала» пардохти ҷуброни суғуртави тибқи шартнома қоидаи мазкур амалӣ карда мешавад.

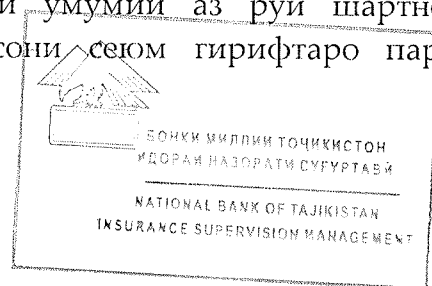
12.16. Бо шартномаи суғуртави шартҳои пардохти ҷуброни суғуртави муқаррар карда шуда метавонанд:

- «Бе дарназардошти фарсудашавӣ» – пардохти ҷуброни суғуртави бе дарназардошти фарсудашавии қисмҳо, ҷузъҳо, дастгоҳҳо ва қисмҳои дар раванди таъмир ивазшаванда, ғайр аз ҳолатҳои дуздии молу мулки суғурташуда амалӣ мегардад;

- «Бо дарназардошти фарсудашавӣ» – пардохти ҷуброни суғуртави бо дарназардошти фарсудашавии молу мулк сурат мегирад. Ҳаҷми фарсудашавӣ чун фарқият байни арзиши аслии молу мулки суғурташуда (ҷузъҳо, қисмҳо) дар рӯзи фарорасии воқеаи суғуртави ва нархи нави (харидорӣ) молу мулки суғурташуда (ҷузъҳо, қисмҳо) ҳисобукитоб карда мешавад.

12.17. Шартҳои муқарраршудаи пардохти ҷуброни суғуртави «бе дарназардошти фарсудашавӣ» бояд ба таври аниқ дар шартномаи суғуртави оварда шуда бошад. Ҳангоми набудани ин гуна супориш меҳисобанд, ки шarti пардохти ҷуброни суғуртави ба таври «бо дарназардошти фарсудашавӣ» муқаррар карда шудааст.

12.18. Агар ба Суғурташаванда шахсони сеюм ҷуброн дода бошанд, дар он сурат Суғуртақунанда танҳо фарқияти байни маблағи умумии аз рӯи шартномаи суғуртави пардохтшаванда ва маблағи аз шахсони сеюм гирифтаро пардохт менамояд.

13. ТАРТИБИ МУАЙЯНКУНИИ МАБЛАҒИ ПАРДОХТИ СУҒУРТАВӢ (ПАРДОХТИ ҶУБРЕНИ СУҒУРТАВӢ)

13.1. Агар дар ҳолати фарорасии воқеаи ҳодисаи суғуртавӣ нисбат ба молу мулки суғурташуда шартномаҳои дигар низ аз рӯи хавфҳои шабеҳ ба маблағе, ки аз арзиши суғуртавии он ба таври умум зиёд, (суғуртакунии дукарарта) амал мекарда бошанд, Суғуртакунанда ҷуброни суғуртавиरो барои зарар дар ҳаҷми мутаносиб ба маблағи суғуртавии дар шартномаи аз тарафи Суғуртакунанда басташуда нисбат ба маблағи умумии суғуртавии молу мулки мазкур аз рӯи ҳама шартномаи бастаи Суғурташаванда пардохт менамояд.

13.2. Суғурташаванда уҳдадор аст, ки ба таври хаттӣ Суғурташавандаро оид ба ҳамаи шартномаҳои суғуртавӣ нисбат ба молу мулки суғурташуда бо ширкатҳои дигар дар чараён гузорад. Дар баробари ин Суғурташаванда бояд номи ширкатҳои дигари суғуртавиरो, ки дар онҳо молу мулки худро суғурта кардааст, хавфҳои суғуртавӣ ва ҳаҷми маблағи суғуртавиरो бояд нишон диҳад.

13.3. Агар суғуртакунии дукарата натиҷаи бадқасдона аз тарафи Суғурташаванда бошад, Суғуртакунанда ҳуқуқи бекор донистани эътирофи шартномаи суғуртави ва ҷуброни зарари ба Суғуртакунанда расидаро талаб карданро дорад.

13.4. Суғурташаванда бояд ба таври таъҷилӣ дар бораи ёфт шудани молу мулки дар натиҷаи ҳодисаҳои суғуртавӣ гумшуда ба Суғуртакунанда хабар диҳад.

13.5. Дар сурати баргардонидани молу мулки аз нав ёфтшуда Суғурташаванда уҳдадор аст, ки ба Суғуртакунанда қисми муносиби ҷуброни суғуртавии пардохташударо баргардонад.

13.6. Ҳарду Тараф ҳуқуқи ҷалб кардани ташкилоти мустақили экспертиро барои муайян намудани сабабҳои ба вуқӯъ омадани зарар ё баҳомонӣ ба ҳаҷми зарар, ки Суғурташаванда дидааст, доранд.

13.7. Тарафи шартномаи суғуртавӣ, ки ташкилоти мустақили экспертиро даъват кардааст, хароҷотҳои хизматрасонии онро пардохт менамояд.

13.8. Агар бо талаби Суғуртакунанда Суғурташаванда барои гузаронидани экспертиза ташкилоти мустақили экспертиро ҷалб карда бошад, маблағи хароҷот барои пардохтани ҳаққи хизматрасонӣ ба ҷуброни маблағи суғуртавӣ ҳамроҳ карда мешавад.

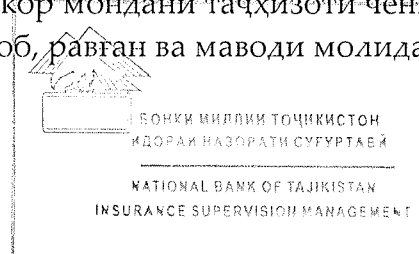
14. ҲОЛАТҲОИ РАД КАРДАНИ ПАРДОХТИ СУҒУРТАВӢ (ҶУБРЕНИ СУҒУРТАВӢ)

14.1. Агар чизи дигаре дар Шартномаи суғуртавӣ оварда нашуда бошад, зарарҳои бевосита ва ё бавоситаи бо сабабҳои зерин бамиёномада пардохт карда намешаванд:

14.1.1. Ба истифодабарӣ даровардан, худӣ истифодабарӣ, хизматрасонии техникӣ ё таъмири таҷҳизоти механикӣ, электротехникӣ ё электронӣ (масалан, нуқсон бо айби ҳайати кормандони хизматрасон, аз қор мондани таҷҳизоти-ченкунӣ, идоракунӣ, тақсимкунӣ ё танзимкунанда, норасоии об, рағван ва маводи молидани);

14.1.2. Фарсудашавии оддӣ ё кӯҳнашавӣ;

14.1.3. Зангзанӣ;

14.1.4. Таъсири одии шароити боду ҳаво, ки бояд бо шароитҳои мавсимӣ ва маҳаллӣ ба назар гирифта шавад;

14.1.5. Тағйирёбии ранг, бўй, вазн; шиштан, поён фаромадан, кандашавӣ, фушурдашавӣ ё васеъшавӣ;

14.1.6. Бо хусусиятҳои табиӣ молу мулк;

14.1.7. Таҳвилдиҳӣ ва талафоти энергия;

14.1.8. Шикастан бо сабаби нодуруст истифода бурдан ё муваққатан аз кор мондани конденционерҳои ҳаво, системаҳои хунуккунӣ ва гармкунии молу мулк, инчунин системаи нигоҳдории микроиқлим;

14.1.9. Амалиёт бо генҳо, мутатсияи (тағйирёбии табиӣ ва ё сунъии хусусияти ирсии организм, ки дар натиҷаи дигаргуншавӣ ва ё вайроншавии хромасомаҳо ва генҳо ба вучуд меояд) генҳо ё тағйиротҳои дигари генӣ;

14.1.10. Хушкӣ ва хушкшавӣ;

14.1.11. Корқард ва аз нав кор карда баромадан;

14.1.12. Пасту баландшавии шиддат дар шабака;

14.1.13. Туршшуда чӯшидан ё вайроншавии экзотермӣ;

14.1.14. Зада баромадани ғудохтаҳои тафсондашуда;

14.1.15. Илова бар истисноҳои дар боло нишондодашуда ҳодисаҳои суғуртавӣ бевосита ё бавоситаи алоқаманд бо:

- ҷанг, бо ҷанг зада даромадан, амалиётҳои давлатҳои ғараздор (новобаста аз он, ки ҷанг эълон шудааст ё не) ҷанги шаҳрвандӣ, шӯриш, инқилоб, исён;

- кашада гирифтани, милликунӣ, реквизиция (маҷбуран ба ихтиёри давлат муваққатан мусодира карда шудани молу мулки хусусӣ ё барои истифодаи муваққатӣ гирифтани он), вайронкунӣ ё несту нобуд кардани молу мулк бо супориши мақомади ҳокимияти давлатӣ ё мақомоти роҳбарии маҳаллӣ;

- корпартоӣ, локаут (аз тарафи кордиҳанда баста шудани корхонаҳо ва ба тарзи оммавӣ аз кор холӣ карда шудани коргарон, бо мақсади он, ки онҳо аз талаботашон даст кашанд), бетартибҳои оммавӣ (моддаи 188 Кодекси ҷиноятии Ҷумҳурии Тоҷикистон), агар чизи дигаре дар шартномаи суғуртавӣ пешбинӣ нашуда бошад;

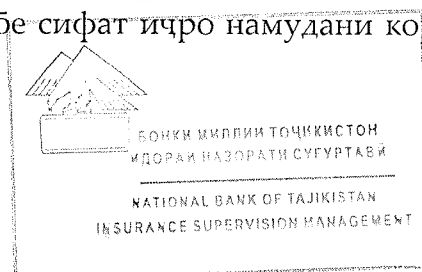
- рафтори бадқасдонаи Суғурташаванда ё ғайриқонунии дар шахсияти роҳбари он (шахси кафолатнок), мақомоти дигари роҳбарии шахси ҳуқуқӣ (Идора, Дирексия), инчунин шахсоне, ки гарчанде аз номи худ бошанд ҳам, лек бо розигӣ ва ба манфиати Суғурташаванда амал кардаанд;

- суғурташаванда, ғайриқонунии бадқасдона амалкарда ба ҳисоб мераванд, агар ӯ дидаву дониста хатарнокии амалҳои худро (беамалии) дарк намуда, имконияти фаро расидани ҳодисаҳои суғуртавино пешбинӣ намуда, мехост ва ё бадқасдона ба фаро расидани ҳодисаҳои суғуртавӣ роҳ меод, ё нисбат ба ин бепарвоёна рафтор мекард;

- ҳамагуна ифлосшавӣ ё захролудшавӣ бо мавод ва моддаҳои ядрои, химиявӣ, биологӣ;

- таъсири энергияи ядрои, радиация ё захродлушавии радиоактивӣ;

- бо хатогӣ дар таҳрезӣ, сохтмон, васлкунӣ, бе сифат иҷро намудани кор ё бо нуқсонҳои (камбудихои) маснуот;

- амалҳои мақомоти давлатии ҳокимияти иҷроияи ё мақомоти ҳокимияти маҳаллӣ, ки бавосита ё бевосита ба вайроншавӣ, несту нобудшав, гум шудани (аз ҷумла дар натиҷаи дуздӣ) молу мулки суғурташуда, ҳодисаи суғуртавӣ ҳисоб карда намешавад.

14.1.16. Зарари ба бинои (иншоот) дар раванди сохтмонбуда биноҳо ва молу мулки истифоданабаранда, ки дар ин бино ҷойгир аст, ҳодисаи суғуртавӣ ҳисоб намеёбад.

15. ФРАНШИЗА

15.1. Дар Шартномаи суғуртавӣ франшиза (шартӣ ва ғайришартӣ) пешбинӣ шуда метавонад.

15.2. Ҳангоми франшизаи шартӣ Суғуртакунанда аз ҷавобгарӣ барои зарар, агар он аз ҳаҷми франшиза зиёд набошад, озод карда мешавад.

15.3. Ҳангоми франшизаи ғайришартӣ ҷавобгарии Суғуртакунанда бо ҳаҷми зарар ками франшиза муайян карда мешавад. Франшиза бо ризоияти тарафҳо ҳангоми ба имзо расонидани Шартномаи суғуртавӣ бо дарсад нисбат ба маблағи суғуртавӣ ё бузургии мутлақи он муайян карда мешавад.

15.4. Ҳамагуна меъёри ҷавобгарӣ аз рӯи Шартнома суғуртавӣ, зиёда аз маблағи франшиза, ки ба маблағи меъёри ҷавобгарии Суғуртакунанда дохил намешавад, муқарар карда мешавад.

15.5. Франшиза ба ҳар як ҳодисаи суғуртавӣ таъин карда мешавад. Агар якчанд ҳодисаи суғуртавӣ фаро расад, маблағи франшиза аз рӯи ҳар кадоми он нигоҳ дошта мешавад.

15.6. Истифодабарии франшиза метавонад омили таъсиррасон ба поёнравии тарифи суғуртавӣ аз ҳисоби истифода бурдани коэффитсиентҳои ислоҳкунӣ, ғайр аз ҳолатҳои, ки истифодабарии франшиза шартӣ ҳатмии қабули хавф барои суғуртакунӣ мебошад.

16. ТАҒЙИРОТИ ДАРАҶАИ ХАВФ

16.1. Дар давраи амалкунии шартномаи суғуртавӣ Суғурташаванда уҳдадор аст бетаъхир аз тағйиротҳои дар ҳолатҳои муҳим ба ӯ маълумшуда, ки ба ӯ ҳангоми бастании шартномаи суғуртавӣ хабар дода буданд ва он метавонад ба болоравии хавфи суғуртавӣ таъсири муҳим расонад, Суғуртакунандаро дар ҷарён гузорад:

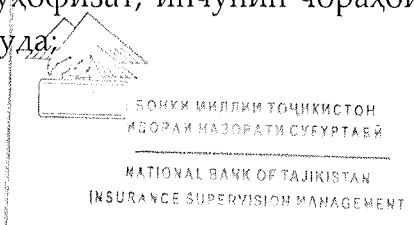
- тағйирёбии фаъолияти асосии хоҷагидорӣ, ки дар территорияи суғурташаванда амалӣ карда мешавад;

- гузаштани ҳуқуқ қисман ё пурра ба моликияти хусусӣ ба молу мулки суғурташуда, интиқоли молу мулки суғурташуда ба иҷора ё лизинг;

- гузаронидани сохтмонӣ ё васлкунӣ (вайрон кардан, таҷдид, тармими умумӣ, азнавсозӣ ё аз нав таҷҳизонидани бино ё иншоот, аз ҷумла иваз кардани коммуникатсияҳои муҳандисӣ) дар территорияи суғуртакунӣ, ё бино, иншоотҳо, ки дар он молу мулки суғурташуда ҷойгир аст;

- тағйир додани намуди дар анбор ҷойгиркунии мол;

- тағйир додани шароитҳои нигоҳдорӣ ё муҳофизат, инчунин ҷораҳои дигари беҳатарӣ ва ҳифз нисбат ба молу мулки суғурташуда;

- тағйирдиҳии ҳолати ҳуқуқии объекти суғурта (ба амал омадани баҳсҳои молиявӣ, мавҷуд будани аризаи шикоятҳои судӣ, мавҷуд будани ҳалномаи судӣ нисбат ба объекти суғурташаванда ва амсоли он);

- гирифтани нишондодҳои мақомоти давлатии хадмоти зиддисўхтори, назорати давлатии техникӣ;

- таҷҳизот дар бинои суғурташуда ё бинои ҳаммом, сауна, васлкунии печ ё камин.

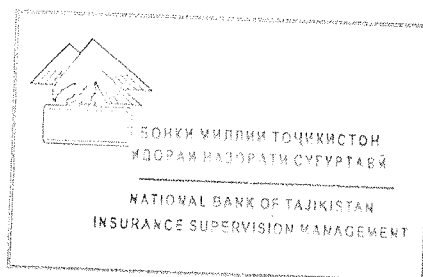
16.2. Ҳангоми суғуртакунӣ аз дуддӣ бо шикаста даромадан, ғорат, тороч мутобиқи банди 5.3. Қоидаҳои зиёдшавии дараҷаи хавф хусусан дар ҳолате ба амал меояд, ки пас аз гум кардани калиди манзилҳо ё анборҳо дар территорияи суғурта ё ҷойҳои нигоҳдорӣ бо тавсифоти иловагии бехатарӣ, қулф таъҷилан ба қулфи нави шабеҳи бозғатимод иваз нашудааст.

17. ТАРТИБИ ҲАЛЛИ БАҲСҲО

17.1. Баҳсҳо оид ба шартномаи суғуртавӣ байни Суғурташаванда ва Суғуртакунанда бо роҳи музокирот сурат мегирад, ҳангоми ба мувофиқа наомадан бо тартиби дар қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинишуда ҳал карда мешаванд.

18. ШАРТҲОИ МАХСУС

18.1. Мувофиқи Қоидаҳои мазкур дар шартномаи суғуртаи басташаванда бо созиши тарафҳо метавонад шартҳои махсус (хавфҳои суғуртавӣ, ҳолатҳои рад кардани пардохти суғуртавӣ ва ғ), ки аз шароитҳои Қоидаи мазкур фарқкунанда илова карда метавонанд, ки ба қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳолифат намекунад.

НАМУНА

Эзоҳ: Ҳуҷҷати мазкур ҳамчун намуна ба ҳисоб меравад. Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад дар шакл ва матни намуна тағйирот ва иловаҳо, ки ба Қоидаи суғуртаи ва конунгузории амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон муҳолифат намекунад, ворид намояд.

ПОЛИСИ СУҒУРТАВӢ
Суғуртаи ихтиёрии молу мулки ба гарав гузошта шуда
Силсила: _____ Рақам: _____
хиёбони Рудаки 127 МС «Рудаки Плаза», ут. 501-502
E-mail: info@spitameninsurance.tj тел. (44) 610 79 97/ (44) 601 79 97

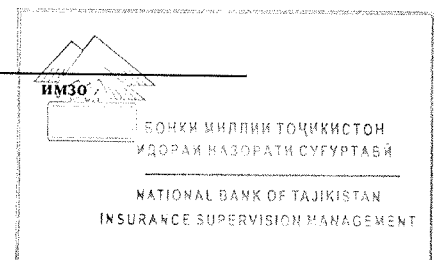
Суғуртакунанда:	ҚСДММ «Спитамен Суғурта»	
Суғурташаванда:		
Суроғи Суғурташаванда:		
Фоидагиранда:		
Объекти суғурта:		
Андозаи маблағи суғурта:	Бо рақам: _____ сомонӣ	Дастнавис : (_____) сомонӣ
Тарифи суғурта:	_____ %	
Андозаи мукофоти суғурта:	Бо рақам: _____ сомонӣ	Дастнавис: (_____) сомонӣ
Тартиб ва мӯҳлати пардохти суғурта:	Накди / Ғайри накди	
Тартиби ворид намудани тағйироту иловаҳо дар полис:	Бо дархости хаттии Суғурташаванда (Суғурташуда).	
Худуди амали полиси суғуртаи:		
Франшизаи (шарти / ғайришарти):	Барои ҳамаи хавфҳо – _____ %	
Рӯзи додани полиси суғуртаи:	“ _____ ” _____ 20__ сол	
Мӯҳлати амали полиси суғурта:	То амали мӯҳлати _____ № _____ аз “ _____ ” _____ 20__ сол то “ _____ ” _____ 20__ сол	

Суғуртакунанда:
ҚСДММ «Спитамен Суғурта»

Суғурташаванда:
Бо қоидаи Суғурта шинос шудам ва розӣ
хастам

Директор

_____ Ч.М. _____ ИМЗО

НАМУНА

Эъзоҳ: Ҳуччати мазкур намунавӣ мебошад. Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад ба шакл ва матни намунаи шартномаи суғурта тағйирот ва иловаҳо ворид намаяд, ки ба Қоидаҳои суғурта ва қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон мухолифат намекунад.

Ш А Р Т Н О М А И №__
суғуртаи ихтиёрии молу мулки ба гарав гузошташуда

"_____" _____ 20__ с

ш. Душанбе

ҶСДММ "Спитамен Суғурта", минбаъд дар матн - "Суғуртакунанда" дар шахсияти директор, ки дар асоси Оиннома амал мекунад, аз як тараф ва _____, минбаъд дар матн "Суғурташаванда" дар шахсияти _____, ки дар асоси _____ амал мекунад, аз тарафи дигар шартномаи мазкурро бо мақсади зерин бастанд:

1. Матлаби Шартнома

1.1. Матлаби шартномаи мазкур уҳдадорӣ Суғуртакунанда бар ивази ҳаққи суғуртавии муайяншуда ба Суғурташаванда (Ҷоидагиранда) пардохт кардани ҷуброни суғуртави дар ҳудуди маблағи суғурта ҳангоми ба вуқӯъ омадани ҳодисаҳои суғуртавии дар шартномаи мазкур пешбинишуда мебошад.

1.2. Суғурта тибқи шартномаи мазкур дар асоси Қоидаи суғуртаи молу мулки ба гарав гузошташуда (минбаъд дар матн - "Қоидаҳо") амалӣ мешавад, ки ҷузъи ҷудонашавандаи шартнома махсуб мешаванд.

2. Шартҳои суғурта

2.1. Объектҳои суғурта тибқи шартномаи мазкур манфиатҳои молу мулки Суғурташаванда вобаста ба соҳибият, истифода, ихтиёрдорӣ молу мулке, ки ба гарав супорида шудааст вобаста ба осеб дидан ё нобуд шудани он мебошад.

2.2. Тибқи Шартномаи мазкур Суғуртакунанда барои ҷуброн кардани зарар ба Суғурташаванда (Ҷоидагиранда) ҳангоми ба вуқӯъ омадани ҳолатҳои зерини суғурта дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон кафолат пешниҳод мекунад.

1) _____

2) _____

3) _____ (рӯйхати хавфҳо тибқи Қоида)

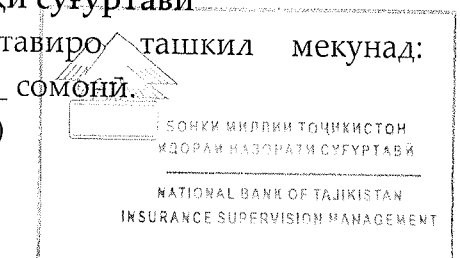
3. Маблағи суғуртави ва маблағи ҳаққи суғуртави

3.1. Тибқи Шартномаи мазкур маблағи суғуртавиро ташкил мекунад:

_____ (маблағ бо навиштаҷот)

3.2. Маблағи ҳаққи суғуртави:

а) _____ % аз маблағи суғурта

_____СОМОНӢ.

(маблағ бо навиштаҷот)

3.3. Франшиза ба андозаи _____ % аз маблағи суғуртавӣ муайян карда шудааст.

4. Тартиби фаъолияти муштаракӣ Суғуртакунанда ва Суғурташаванда

4.1. Дар ҳолати ба вуқӯъ омадани ҳодисаи суғуртавӣ, Суғурташаванда бояд дар давоми 72 (Ҳафтоду ду) соат дар шакли хатгӣ Суғуртакунандаро оиди ҳолати мазкур огоҳ намояд.

4.2. Амалҳои минбаъдаи тарафҳо оиди танзими зарар Қоидаи суғурта муайян карда мешаванд.

5. Уҳдадорӣҳои тарафҳо

5.1. Уҳдадорӣҳои тарафҳо тибқи Қоидаи суғурта муқаррар карда мешаванд.

6. Ҳуҷҷатҳои, ки Суғурташаванда ба Суғуртакунанда ҳангоми ҳолати суғуртавӣ пешниҳод менамояд.

6.1. Рӯйхати ҳуҷҷатҳои, ки ҳангоми ба вуқӯъ омадани ҳодисаи суғуртавӣ тибқи хавфҳо дар Қоидаи суғурта ба танзим муқаррар карда мешавад.

7. Пардохти ҷуброни суғуртавӣ (таъминот)

7.1. Ҷуброни суғурта (таъминот) тибқи хавфҳои интихобшуда (иловагӣ) ба андозаи зарари бевоситаи (дар ҳудуди маблағи суғуртавии дар шартномаи амволи гарав зикршуда) ба амвол расонидашуда тибқи шартномаи мазкур мутобиқи Қоидаи суғурта пардохт карда мешавад.

7.2. Дар ҳолатҳои баҳсӣ Суғуртакунанда ҳуқуқ дорад пардохти ҷуброни суғуртавиरो ба мӯҳлате, ки барои гирифтани ҳуҷҷатҳои муайянкунандаи ҳолатҳои сабаби ба вуҷуд омадани ҳолати суғурта ва мавҷуд будани шахси айбдор аз мақомотҳои салоҳиятдор зарурбуда боздорад.

8. Мӯҳлати амали шартнома

8.1. Шартномаи мазкур аз соати 00 рӯзе, ки пас аз рӯзи ба ҳисоби Суғуртакунанда даровардани ҳаққи суғуртавӣ меояд, эътибор пайдо мекунад ва тибқи мӯҳлати дар шартнома зикршуда амал мекунад.

8.2. Тартиби пеш аз мӯҳлат ё қатъ кардани амали шартномаи мазкур мутобиқи Қоидаҳои суғурта ва қонунгузори амалкунандаи Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

9. Тартиби ҳалли баҳсҳо

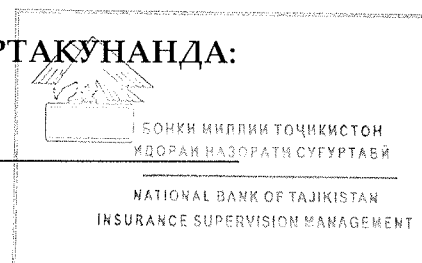
9.1. Баҳсу ихтилофҳо байни Суғурташаванда ва Суғуртакунанда, ки аз шартномаи суғурта бармеоянд, тариқи гуфтушунид ҳал гардида, дар ҳолати ба мувофиқа наомадани тарафҳо – бо тартиби дар қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинишуда ҳал мешаванд.

10. Имзои тарафҳо

СУҒУРТАШАВАНДА:

_____

СУҒУРТАКУНАНДА:

_____